

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ  
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ  
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ  
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА  
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «РІДНА ШКОЛА»  
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)  
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)  
ISRAEL TRAUMA COALITION (ISRAEL)  
Sky Tel OÜ (Estonia)

## **ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ**

### *VIII Міжнародної конференції*

**Актуальні проблеми освітнього  
процесу в контексті європейського вибору України**

*12 листопада 2025 року*

*м. Київ  
КНУБА*

**УДК 37.09**

*Рекомендовано до друку Вченою радою  
Київського національного університету будівництва і архітектури  
(протокол № 39 від 25 грудня 2025 року)*

**Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України:** матеріали VIII Міжнародної конференції (12 листопада 2025 року). – Київ: Видавництво Ліра-К, 2026. – 836 с.

ISBN 978-617-520-492-4

У матеріалах VIII Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

**УДК 37.09**

*За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.*

© КНУБА, 2026

машин». Вони допомагають формувати у студентів практичні навички створення математичних моделей, аналізу динамічних процесів і використання програмного забезпечення для інженерних розрахунків. Такий підхід сприяє розвитку інженерного мислення, міждисциплінарної інтеграції знань і підвищенню якості підготовки майбутніх інженерів-механіків.

#### **Список використаних джерел**

1. Ловейкін В. С., Гудова А. В. Результати експериментальних досліджень гвинтового конвеєра-змішувача. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Техніка та енергетика АПК. 2013. Вип. 185(1). С. 229-234.

2. Ловейкін В. С., Гудова А. В. Порівняння теоретичних та експериментальних досліджень динаміки пуску гвинтового конвеєра-змішувача Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Техніка та енергетика АПК. 2013. Вип. 185(3). С. 304-311.

*УДК 159.923.2:316.48*

***Ковальчук Анастасія Володимирівна,***

*здобувач вищої освіти академічної групи ПСБ3-22*

*Державного податкового університету;*

***науковий керівник: Іванова Олена В'ячеславівна,***

*кандидат психологічних наук, доцент,*

*професор кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін*

*Державного податкового університету*

## **ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕРЕСУ МОЛОДІ ДО ВСТУПУ У ПОДРУЖНЄ ЖИТТЯ**

У сучасному суспільстві спостерігаються суттєві зміни у ставленні молоді до інституту сім'ї та подружнього життя. Соціально-економічні трансформації, зміна ціннісних орієнтацій, зростання індивідуалізму та розширення можливостей особистісної самореалізації впливають на мотивацію молодих людей щодо створення сім'ї. У цьому контексті особливої актуальності набуває вивчення психологічних аспектів інтересу молоді до вступу у подружнє життя [1].

Інтерес до подружнього життя розглядається як складне психологічне утворення, що формується під впливом особистісних, соціальних і культурних чинників. Він включає емоційні, когнітивні та мотиваційні компоненти, які визначають готовність молодої людини до побудови стабільних міжособистісних відносин, прийняття відповідальності та виконання подружніх ролей [2].

Одним із ключових психологічних чинників інтересу до вступу в подружнє життя є потреба у близьких емоційних стосунках. Молодь прагне до

взаєморозуміння, підтримки, відчуття безпеки та прийняття, які традиційно асоціюються із сімейними відносинами. Рівень задоволення цієї потреби в попередньому соціальному досвіді значною мірою впливає на ставлення до шлюбу та сімейного життя [3].

Важливу роль у формуванні інтересу до подружнього життя відіграють особливості особистісного розвитку. Рівень психологічної зрілості, сформованість «Я-концепції», адекватна самооцінка та здатність до емоційної регуляції сприяють позитивному сприйняттю шлюбних відносин. Молоді люди з високим рівнем особистісної зрілості, як правило, більш усвідомлено підходять до питання створення сім'ї та демонструють стабільнішу мотивацію [4].

Значущим чинником є сімейний досвід, отриманий у батьківській родині. Модель взаємин між батьками, стиль сімейного виховання та емоційний клімат у родині формують уявлення молоді про шлюб і подружні ролі. Позитивний сімейний досвід сприяє формуванню довіри до інституту шлюбу, тоді як негативні приклади можуть знижувати інтерес або викликати амбівалентне ставлення до подружнього життя [5].

Соціально-психологічні чинники також істотно впливають на інтерес молоді до шлюбу. Очікування соціального оточення, культурні норми, цінності та суспільні стереотипи формують уявлення про доцільність і терміни вступу в подружнє життя. Водночас сучасна молодь дедалі частіше орієнтується на індивідуальні життєві плани, що може зумовлювати відтермінування шлюбу або переосмислення його значення [6].

Важливим психологічним аспектом є співвідношення інтересу до подружнього життя з професійною та особистісною самореалізацією. Для багатьох молодих людей пріоритетом стає досягнення освітніх і кар'єрних цілей, що впливає на мотивацію щодо створення сім'ї. У цьому випадку інтерес до подружнього життя може набувати відкладеного характеру, не втрачаючи при цьому своєї значущості [7].

Не менш суттєвим чинником є рівень готовності до відповідальності та прийняття подружніх зобов'язань. Усвідомлення необхідності взаємної підтримки, компромісів і спільного вирішення життєвих труднощів визначає реалістичність очікувань молоді щодо подружнього життя. Недостатня готовність до відповідальності може знижувати інтерес до шлюбу або формувати поверхневе ставлення до нього [8].

Психологічний інтерес до подружнього життя також пов'язаний з уявленнями молоді про ролі подружжя. Гендерні установки, очікування щодо розподілу сімейних обов'язків і стилю взаємин впливають на привабливість шлюбу як життєвого вибору. Гнучкі рольові уявлення та орієнтація на партнерські стосунки сприяють позитивному ставленню до подружнього життя [9].

Важливе значення має рівень комунікативної компетентності молоді. Уміння будувати діалог, вирішувати конфлікти та підтримувати емоційний контакт є необхідною умовою формування інтересу до стабільних подружніх відносин. Розвинені комунікативні навички підвищують упевненість молодих людей у власній здатності створити гармонійні сімейні стосунки [10].

Отже, інтерес молоді до вступу у подружнє життя формується під впливом комплексу психологічних, соціальних і особистісних чинників. Рівень психологічної зрілості, сімейний досвід, ціннісні орієнтації та готовність до відповідальності визначають характер ставлення молоді до шлюбу. Усвідомлення цих аспектів є важливим для розробки програм психологічної просвіти та підтримки молоді у питаннях сімейного життя. Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на вивчення динаміки мотивації молоді до подружнього життя в умовах сучасного суспільства.

#### Список використаних джерел

1. The Role of Transformational Leadership in the Relationship between Proactive Personality and Employee Voice among Male and Female Nurses / R Kalenychenko, V Mozalov, I Petukhova, I Yevchenko - International Journal of Organizational Leadership, 2023. URL:<https://www.proquest.com/openview/e9c8b8a9261a61be8ab18ee810fe77de/1?pq-origsite=gscholar&cbl=2042242>.
2. Volonterstvo v sotsialniy roboti [Volunteering in social work] RA Kalenychenko - Kyiv: KyMU.[in Ukrainian], 2008. URL:[https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as\\_sdt=0.5&cluster=11370328157729303266](https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as_sdt=0.5&cluster=11370328157729303266)
3. Moroz I.M., Kalenychenko R.A., Krasylnyk Yu.S. Psychological problems of conflict-free communication during the educational process in educational institutions. // Наукові перспективи. – 2025. – № 10(64). – С. 1252-1262.
4. РА Калениченко, ДО Пашковський. Європейські практики викладання інженерно-технічних дисциплін та можливості їх застосування в Україні / Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VII Міжнародної конференції (14 листопада 2024 року). – Київ : Видавництво Ліра-К, 2025. – С. 182-184. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/server/api/core/bitstreams/af9fa9d6-e961-43b6-a065-013722bbcec8/content>.
5. Moroz I.M., Kalenychenko R.A., Krasylnyk Yu.S. Integration of contemporary trends in pedagogical education into the system of socio-psychological support for the professional growth of students / Перспективи та інновації науки. – 2025. – № 11(57). – С. 1608-1620. Режим доступу: <https://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/32061/32010>.
6. Ю. С. Красильник, І. М. Мороз, Р. А. Калениченко. Психологічні умови формування творчої особистості здобувача вищої освіти / Наукові перспективи. Серія «Психологія» - Київ: Наукові перспективи, 2025. – Вип. № 11(65). – С. 2377 - 2391 Режим доступу: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/issue/view/422/525>.
7. РА Калениченко. Вдосконалення технологій соціально-психологічного супроводу навчально-виховного процесу у ВНЗ/Соціалізація студентської молоді в процесі професійної підготовки: Зб. наук. праць/[Ківенко НВ, Богдановський ІВ, Пилипенко ОІ, Стасюк ВВ, Тарапатова НМ, Калениченко РА, Петухова Ю та інші]; за заг. ред. НВ Ківенко, РА Калениченко - Ірпінь: НУ ДПС, <http://surl.li/ptjiog>.

8. Калениченко Р.А., Льовкіна О.Г., Мустафасв Г.Ю. Врахування сучасних тенденцій педагогічної освіти в соціально-психологічному супроводі професійного становлення майбутніх фахівців // Вісник НУОУ. Збірник наук. праць. – К.: НУОУ, 2019. – Вип. 1 (51). – С. 36–43. <http://surl.li/tgkndj>

**УДК 378.147**

**Козлов Євген Миколайович,**

*аспірант другого року навчання,*

*спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»,*

*Державного податкового університету;*

**науковий керівник: Сова Маргарита Олександрівна,**

*доктор педагогічних наук, професор,*

*професор кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін*

*Державного податкового університету*

## **ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ПІСЛЯВОЄННОГО РОЗВИТКУ**

Сучасна система вищої освіти України перебуває у стані глибокої трансформації, зумовленої не лише викликами війни, а й потребою інтеграції у європейський освітній простір. Одним із ключових завдань у цьому контексті є формування економічного мислення здобувачів вищої освіти, що виступає основою для підготовки фахівців, здатних ефективно діяти в умовах ринкової економіки, соціальної відповідальності та післявоєнного відновлення національної економіки.

Як зазначає Е. М. Забарна, економічне мислення є однолітком людського суспільства. Адже питання, які вивчає економічна теорія, пов'язані з основою основ існування людської цивілізації — боротьбою за рівень матеріального добробуту, який був і досі є головним предметом уваги зі сторони як окремих господарських суб'єктів, так і суспільства в цілому [1, с. 5-6].

Економічне мислення — це не лише здатність розуміти економічні процеси, а й уміння застосовувати економічні знання для прийняття обґрунтованих рішень на мікро- та макрорівнях. Його формування у здобувачів вищої освіти потребує поєднання теоретичної підготовки з практичним досвідом, розвитку критичного мислення, здатності аналізувати економічну інформацію та прогнозувати наслідки управлінських рішень.

У післявоєнний період формування економічного мислення набуває нових змістових акцентів. Здобувачі вищої освіти мають навчитися розглядати економічні процеси крізь призму відновлення держави, раціонального використання фінансових ресурсів, підвищення інвестиційної привабливості, розвитку малого та середнього бізнесу, а також сталого економічного

Наукове видання

# **АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ**

Збірник матеріалів  
VIII Міжнародної конференції

(Київ, 12 листопада 2025 року)

Керівник видавничого проєкту *Віталій Зарицький*  
Авторська редакція

Підписано до друку 05.01.2026. Формат 60x84 1/16.  
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.  
Умовн. друк. аркушів – 48,59. Обл.-вид. аркушів – 42,84.  
Тираж 300.

Видавець і виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»  
Свідоцтво № 3981, серія ДК.  
03115, м. Київ, вул. С. Чобану, 24  
тел.: (050) 462-95-48; (067) 820-84-77  
Сайт: [lira-k.com.ua](http://lira-k.com.ua), редакція: [zv\\_lira@ukr.net](mailto:zv_lira@ukr.net)